

Saksframlegg

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Utvalg Folk	29.04.2020	
Kommunestyret	26.05.2020	

Handlingsplan Vold i nære relasjoner, Værnesregionen

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar den framlagte handlingsplanen Vold i nære relasjoner for planperioden 2020 – 2023.
2. Drift- og investeringstiltak som det ikke er gitt dekning for i gjeldende økonomiplan legges fram til behandling ved de årlige rullinger av økonomiplan/ årsbudsjett.

Vedlegg

- 1 Handlingsplan Vold i nære relasjoner Værnesregionen 2020-2024

Bakgrunn for saken:

Vi har laget en handlingsplan mot vold i nære relasjoner i Værnesregionen. Denne skal være til hjelp i arbeidet med å forebygge og minske lidelsen som slik vold medfører for innbyggerne i regionen. Overgrepshendelsene skal forhindres, samtidig som konsekvensene av overgrep skal begrenses. Når vold avdekkes skal det kommunale tjenesteapparatet bidra med riktig hjelp til rett tid og ha et godt samarbeid både internt og med aktører utenfor de kommunale tjenestene. Arbeid mot vold i nære relasjoner er sektorovergripende og har særlige utfordringer som krever helhetlige tiltak. Derfor er det viktig med en helhetlig plan.

Vold i nære relasjoner er brudd på grunnleggende menneskerettigheter og et folkehelseproblem med store konsekvenser for både individ og samfunn. Derfor er denne planen viktig i arbeidet med en god og helsefremmende samfunnsutvikling i regionen.

Arbeidet med handlingsplanen har vært tverrfaglig, sektorovergripende, interkommunalt, og et samarbeid mellom kommunale og eksterne organisasjoner. Dette har gitt god oversikt over kompleksiteten i temaet, gitt bredde i arbeidet og bidratt til å sikre gode, treffsikre tiltak. Planen er utarbeidet av representanter fra Frosta, Meråker, Selbu, Tydal og Stjørdal kommuner (oppvekst, helse,

SLT og folkehelse), Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nord Trøndelag (Smiso), Nord Trøndelag Krisesenter IKS, RVTS og politiet. NAV og barnevern har også vært invitert inn i samarbeidet.

Saksopplysninger:

Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet, et angrep på grunnleggende menneskerettigheter og et folkehelseproblem med store konsekvenser for både individ og samfunn. Regjeringen har laget en handlingsplan for dette viktige arbeidet gjeldende fra 2014-2017. I 2019 bestemte regjeringen at det skal lages en ny nasjonal handlingsplan. Oppgaven er lagt til Justis- og beredskapsdepartementet. Det er ikke fastsatt tidspunkt for ferdigstilling av denne.

Volden har mange uttrykk og omfatter fysiske, psykiske, seksuelle og materielle overgrep mot en person som voldsutøveren har en nær relasjon til. Det kan handle om overgrep mot nåværende eller tidligere kjæreste, samboer eller ektefelle. Det kan handle om barn, barnebarn eller andre nære slektingers overgrep mot eldre, det kan handle om barn som opplever vold i familien og det kan handle om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. I ytterste konsekvens tar denne volden liv.

Justis- og beredskapsdepartementet sin handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014–2017 «Et liv uten vold» kan leses i denne link:

https://www.regjeringen.no/contentassets/97cdeb59ffd44a9f820d5992d0fab9d5/hplan-2014-2017_et-liv-uten-vold.pdf

Vurdering:

Enhver voldsutøvelse er en krenkelse av den som rammes, men forholdet mellom utsatt og gjerningsperson er av stor betydning for hvordan volden oppleves. Smerten over å bli utsatt for et overgrep fra en nærstående person kommer i tillegg til selve volden. Det røkkes ved individets fundamentale trygghet – en trygghet som burde skapes og vedlikeholdes av personer som står oss nær.

Vold i nære relasjoner skaper utrygghet, kan medføre helseskader og tap av velferd og begrenser den enkeltes livsutfoldelse og mulighet for aktiv samfunnsdeltakelse. I tillegg til de store konsekvensene for den enkelte, har vold i nære relasjoner også store samfunnsøkonomiske kostnader i form av økte behov for hjelpetiltak i skolen, psykisk og fysisk helsehjelp, barneverntiltak samt hjelp fra krisesentertilbud, sosialhjelp og økte behov for politiressurser. Forskning levner heller ingen tvil om at personer som er vitne til at nære omsorgspersoner utsettes for vold får minst de samme skadevirkningene som de som får volden direkte rettet mot seg. Dette gjelder spesielt barn. Belastninger i barneårene kan føre til redusert livskvalitet og reduserte muligheter til å delta aktivt i samfunnet -noe som igjen kan føre til store utfordringer som f. eks. sosial isolasjon, arbeidsledighet og derpå følgende økonomiske problemer. Krenkede barn gir syke voksne.

I all offentlig virksomhet er det viktig å ha kunnskap om menneskerettighetene og kjenne de forpliktelser vi som ansatte og medmennesker har gjennom ulikt lovverk. Norge har gode verktøy gjennom lovverket, og det er viktig at pliktene og rettighetene i lovverket er kjent - riktig bruk av lovverket er viktige og nødvendige virkemidler i arbeidet rundt Vold i nære relasjoner.

Forebygging og bekjemping av denne type kriminalitet kan ingen gjøre alene. God samhandling er av avgjørende betydning for at vi skal lykkes sammen. Riktig håndtering av volds- og overgrepssaker krever god ansvars- og rollefordeling mellom de offentlige instansene. Samhandling innebærer en gjensidig forståelse og tilpasning mellom egne og andre fagfolks arbeidsoppgaver. Hensikten med «å handle sammen» er å sikre flyt i arbeidsprosessene slik at det er god sammenheng i

tjenester og tiltak. All erfaring tilsier at dette gjøres best gjennom etablerte samhandlingsarenaer. Ulike tjenester og instanser har forskjellige roller og dermed forskjellige oppgaver i forhold til vold i familier.

All offentlig virksomhet har et spesielt ansvar for å påse at kommunens innbyggere ivaretas og kan leve i et samfunn uten vold, overgrep eller frykt for dette. Mistanke om vold og overgrep oppstår ofte i offentlige tjenester. Barnevernet og politiet har en spesiell rolle i forhold til slike saker. Det er viktig at kommunen har en klar og tydelig saksgang i slike saker- helt fra oppdagelsesfasen og til saken ligger hos politi og/ eller barnevern.

Økonomiske konsekvenser:

Tiltakenes kostnad vil være prioritert innen kommunes rammer til kompetanseheving

Konsekvenser for folkehelse:

Positivt med økt trygghet blant innbyggere

Konklusjon:

Denne handlingsplanen er utarbeidet for alle ansatte i kommunene i Værnesregionen. Målet er å gi bedre kompetanse i arbeidet med denne typen saker, få til et godt tverrfaglig samarbeid i voldssaker og skape gode rutiner for hvordan vi kan håndtere disse sakene på en mest mulig enhetlig måte.

Boligsosial handlingsplan og planer innen psykisk helsearbeid vil alle være tilgrensede kommunale planer/ arbeidsområder. Eksempelvis vil en restriktiv ruspolitikk og et styrket tilbud til rusavhengige være viktig forebyggende arbeid for bekjempelse av vold og kriminalitet. Videre er tilpassede boliger en sentral faktor for at voldsutsatt skal kunne bryte ut av voldelige forhold og starte et nytt liv.

Denne planen er viktig i arbeidet med en god og helsefremmende samfunnsutvikling i Værnesregionen.

Prosjektgruppa for «Handlingsplan mot vold i nære relasjoner» ser at det vil bli nødvendig å revurdere tidsrammene som er beskrevet i Handlingsdelens tiltaksplan på grunn av pågående pandemi med coronaviruset. Dette vil bli gjenopptatt når kommunene er tilbake i normal drift.

Ståle Opsal

Konstituert kommunedirektør